

ỦY BAN NHÂN DÂN THỊ XÃ QUẢNG YÊN
TRƯỜNG MẦM NON YÊN HẢI

BIỆN PHÁP
Rèn tính tự lập cho trẻ lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B, trường mầm non Yên Hải

Họ và tên giáo viên: Vũ Thị Nga
Dạy tại lớp mẫu giáo 3-4 Tuổi B
Trường Mầm non Yên Hải
Thị Xã Quảng Yên

I. Mục đích của biện pháp:

Từ kinh nghiệm thực tế nhiều năm công tác và trực tiếp giảng dạy, bản thân tôi nhận thấy hiện nay việc giáo dục tính tự lập cho trẻ là tạo cơ hội cho trẻ được tự làm, tự rèn luyện và hoàn thiện mình; Trở thành người tự tin, độc lập, năng động và sáng tạo trong cuộc sống sau này, có khả năng làm việc chủ động, khả năng tự lập trong cuộc sống, khả năng tư duy độc lập”.

Năm học 2024 - 2025 tôi được phân công giảng dạy lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B tại khu trung tâm Trường Mầm non Yên Hải, với số trẻ ra lớp đầu năm là 30 trẻ, trong đó nam: 15 trẻ, nữ: 15 trẻ. Thực tế tìm hiểu trẻ tại lớp có 22 trẻ đã học lớp nhà trẻ, 8 trẻ mới ra lớp. Ở độ tuổi này, trẻ bắt đầu hoàn thiện về thể chất và khả năng hoạt động, trẻ có thể nghe và hiểu hầu hết những điều mà người lớn nói với mình. Là độ tuổi mới từ nhà trẻ lên vì vậy tính tự lập trẻ còn rất hạn chế, đặc biệt đối với trẻ năm nay mới đến lớp thì trẻ thường thụ động trong hành vi ý lại, phụ thuộc vào sự giúp đỡ của người lớn, Phụ huynh học sinh thường làm thay con những việc đơn giản nên trẻ chưa có kỹ năng trong một số việc để phục vụ bản thân, tính tự lập của trẻ chưa được phát huy.

Khảo sát một số kỹ năng của trẻ ở lớp thông qua các hoạt động trong ngày và có kết quả như sau:

TT	Nội dung khảo sát	Kết quả trước khi thực hiện biện pháp					
		Tốt	%	Khá	%	TB	%
1	Kỹ năng tự phục vụ	9	30	6	20	15	50
2	Kỹ năng giữ gìn vệ sinh	10	33	8	27	12	40
3	Kỹ năng hỗ trợ người khác	8	27	9	30	13	43

Xuất phát từ đặc điểm tâm sinh lí của trẻ mầm non và qua thực tế của lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B cũng như căn cứ vào kết quả khảo sát trên, tôi chọn: “***Biện pháp Rèn tính tự lập cho trẻ lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B, Trường mầm non Yên Hải***” mong muốn giúp trẻ phát huy khả năng tự lập, làm cơ sở cho sự hình thành nhân cách của trẻ, giúp trẻ tự tin, năng động, sáng tạo, làm cơ sở hình thành các kĩ năng sống sau này cho trẻ mà tôi đã đưa vào áp dụng từ tháng 9/2024 – tháng 11/2024 đã đạt được hiệu quả, khả năng tự lập của trẻ đã được nâng cao.

II. Nội dung của biện pháp:

Để thực hiện tốt “Biện pháp Rèn tính tự lập cho trẻ lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B Trường mầm non Yên Hải” tôi đã tiến hành thực hiện theo các biện pháp nhỏ sau:

1. Biện pháp 1: Xây dựng môi trường trong lớp học thân thiện cho trẻ hoạt động.
2. Biện pháp 2: Đặt mục tiêu rèn luyện những kỹ năng cần thiết cho trẻ.
3. Biện pháp 3: Luyện tập cho trẻ các công việc tự phục vụ vừa sức thông qua hoạt động hằng ngày.
4. Biện pháp 4: Phối kết hợp với phụ huynh cùng giáo dục tính tự lập cho trẻ ở mọi lúc mọi nơi.

1. Biện pháp 1: Xây dựng môi trường trong lớp học thật thân thiện, gần gũi cho trẻ hoạt động.

Không gian lớp học tác động rất lớn đến tâm lý thoải mái của trẻ. Do đó, tôi chú trọng đến việc thiết kế, sắp xếp đồ dùng đồ chơi một cách khoa học, tiện dụng với từng khu vực; các đồ dùng đồ chơi của trẻ với các tiêu chí không có vật sắc nhọn, không độc hại đảm bảo an toàn với trẻ, vừa với tầm tay, tầm với của trẻ để trẻ có thể tiện quan sát, lấy và cất khi có nhu cầu sử dụng. Trang trí lớp học bắt mắt, hài hòa về màu sắc, bố trí thêm cây xanh tạo không gian thân thiện với thiên nhiên, đem lại cảm giác thoải mái cho trẻ.

Cho trẻ cùng cô trang trí các mảng hoạt động trong lớp nhằm kích thích sự chủ động cũng như tôn trọng sở thích của trẻ. Và các mảng hoạt động, các đồ dùng đồ chơi này được thay đổi thường xuyên theo chủ đề để tránh sự nhàm chán và tạo hứng thú khi trẻ đến lớp. Với hoạt động này tôi nhận thấy các con đều vô cùng phấn khích, chủ động hơn trong mọi hoạt động.

2. Biện pháp 2: Đặt mục tiêu rèn luyện những kỹ năng cần thiết cho trẻ.

Để rèn được tính tự lập cho trẻ, việc đầu tiên cần xác định được mục tiêu để rèn luyện cho trẻ. Căn cứ vào chương trình giáo dục của nhà trường, tôi đã xây

dựng kế hoạch giáo dục của lớp, trong đó xác định các mục tiêu để rèn luyện các kỹ năng rèn tính tự lập cho trẻ cụ thể ở từng chủ đề, từng hoạt động như: Thực hiện được một số việc đơn giản tự phục vụ trong sinh hoạt với sự giúp đỡ của người lớn; Một số hành vi tốt của việc giữ gìn vệ sinh thân thể, vệ sinh môi trường đối với sức khỏe con người; Một số hành vi và quy tắc ứng xử xã hội: Thực hiện một số quy định ở lớp và gia đình (để đồ dùng, đồ chơi đúng chỗ).

Sau khi xây dựng được mục tiêu cụ thể cần xác định các kỹ năng cần thiết để thiết kế các hoạt động cho trẻ rèn luyện như:

+ Kỹ năng phục vụ bản thân: kỹ năng tự nhặt cất dọn đồ chơi, tự cởi và mặc quần áo, tự rửa mặt, rửa tay, tự đi dép, tự cất dép, lấy đồ dùng cá nhân của mình.

+ Kỹ năng giữ gìn vệ sinh: kỹ năng tự xúc cơm ăn bằng thìa, thay quần áo khi thấy bẩn, tự xúc miệng sau khi ăn, tự xả nước sau khi đi vệ sinh ...

+ Kỹ năng hỗ trợ người khác: Hướng dẫn trẻ lấy, cất đồ dùng học tập, chuẩn bị bàn ăn, giường ngủ cùng cô, giúp bạn, giúp cô cất dọn đồ dùng, đồ chơi...

Áp dụng biện pháp này đã giúp cho học sinh được hoạt động, trải nghiệm thực tế một cách thoải mái, chủ động và tích cực.

3. Biện pháp 3: Luyện tập cho trẻ các công việc tự phục vụ vừa sức thông qua hoạt động hằng ngày.

Ở tất cả các hoạt động trong ngày của trẻ tại trường lớp, tôi đều lồng ghép và khuyến khích trẻ tự nói lên và tự làm những công việc vừa sức của mình:

**** Hoạt động đón trả trẻ:***

Như chúng ta đã biết, đặc điểm tâm lí của trẻ 3-4 tuổi là “ Mau nhớ nhưng cũng chóng quên”. Vì vậy việc rèn luyện tính tự lập cho trẻ cần phải thường xuyên, liên tục. Khi trẻ đến lớp tôi nhắc trẻ chào cô, chào bố mẹ, trẻ tự cất đồ dùng cá nhân đúng nơi quy định, tự đổi và cất dép lên giá, lấy ghế ngồi cho mình. Đến giờ về tôi cho các trẻ ở từng tổ vào lấy đồ dùng cá nhân của mình và tự kiểm tra xem có thiếu gì không, cho trẻ thực hiện đều đặn mỗi ngày. Trẻ thực hiện tốt tôi khen ngợi, nêu gương trẻ kịp thời nên bây giờ trẻ biết cất và lấy đồ dùng cá nhân của mình rất chủ động, thành thạo, không còn bị nhầm đồ dùng cá nhân của bạn nữa. Cô giáo cũng đỡ vất vả trong việc phân phát đồ cho các cháu. Phụ huynh rất vui, đồng tình và rất ủng hộ Cô.

**** Hoạt động học***

Để giáo dục tính tự lập cho trẻ trong các giờ hoạt động học trên lớp, tôi cho trẻ tự lấy và cất đồ dùng học tập của mình, qua đó tôi thấy trẻ rất vui vẻ, hứng thú

và luôn muốn khám phá xem hôm nay được học những gì, từ các đồ dùng mà cô giáo đã chuẩn bị cho mình. Tôi thiết kế nội dung học gần gũi với trẻ như: Bé làm gì để cơ thể luôn sạch sẽ; Bé sắp xếp đồ dùng cá nhân như thế nào... dưới hình thức các trò chơi, khuyến khích trẻ học qua chơi.

*** Hoạt động chơi ngoài trời:**

Tổ chức các hoạt động cho trẻ được trải nghiệm với những công việc ngoài thực tiễn như “làm bác nông dân”; “làm bác chăm vườn” để tự nhổ cỏ, lau lá, tưới cây...nhặt lá rụng với mỗi nhóm nhỏ từ 5-6 trẻ. Thông qua hoạt động, trẻ tự lựa chọn đồ dùng, phương tiện phù hợp để hoàn thành nhiệm vụ. Khi trẻ làm tốt công việc được giao cô tuyên dương, khen ngợi, trẻ cảm thấy hứng thú, tự tin hơn và từ đó thích tham gia vào các hoạt động tập thể của lớp hơn.

*** Lồng ghép trong hoạt động chơi ở các góc, hoạt động chiều, hoạt động ăn, ngủ**

Với trẻ mầm non hoạt động vui chơi là hoạt động chủ đạo qua đó “*Trẻ học mà chơi, chơi mà học*”. Vì vậy trong giờ hoạt động chơi ở các góc tôi gợi ý để trẻ tự chọn góc chơi, vai chơi mà trẻ thích, hướng dẫn trẻ cách sử dụng đồ chơi. Tôi quan sát và đôi lúc tạo ra các tình huống để trẻ tự giải quyết. Tôi chơi cùng trẻ giúp trẻ khám phá những điều mới lạ, hấp dẫn... khi hết giờ chơi, tôi cho trẻ tự cất đồ chơi ở các góc mà trẻ chơi, ngăn nắp, gọn gàng, động viên, khuyến khích trẻ để giờ sau trẻ chơi tốt hơn.

Sau một thời gian được cô rèn luyện tính tự lập, trẻ lớp tôi nhanh nhẹn hẳn lên. Trẻ đã biết giúp cô chuẩn bị bàn ăn, chia cơm, tự xúc ăn hết xuất, khi ăn xong trẻ biết tự cất bát, thìa, ghế đúng nơi quy định...khi trẻ thực hiện tất cả các thao tác tôi đều có mặt quan sát, động viên nhưng chỉ giúp đỡ khi thực sự cần thiết, từ đó trẻ lớp tôi có tính tự lập cao và chủ động, nhanh nhẹn trong các công việc của mình, dần dần những việc đó trở thành thói quen “Giờ nào việc ấy”, trẻ không còn sợ hãi khi không có người lớn giúp đỡ, đồng thời trẻ cũng có những kỹ năng tự phục vụ bản thân rất tốt.

Qua các hoạt động trong ngày trẻ được thực hành thường xuyên các kỹ năng: Kỹ năng tự phục vụ, kỹ năng vệ sinh, kỹ năng giúp đỡ người khác... Nên việc hình thành thói quen tốt, rèn tính tự lập cho trẻ rất đơn giản và dễ dàng thực hiện.

4. Biện pháp 4: Phối kết hợp với phụ huynh cùng giáo dục tính tự lập cho trẻ ở mọi lúc mọi nơi.

Với trẻ mẫu giáo 3-4 tuổi, môi trường tiếp xúc chủ yếu của trẻ là gia đình và nhà trường. Do đó, việc kết hợp giữa gia đình và nhà trường là một biện pháp không thể thiếu. Bởi giáo dục nhà trường là rất quan trọng song để việc giáo dục trẻ đạt kết quả cao, trẻ có những kỹ năng, hành vi, thói quen tốt còn cần có sự giáo dục đồng nhất trong mỗi gia đình của trẻ.

Tôi thường xuyên trao đổi với phụ huynh trong những giờ đón, trả trẻ, trong các buổi họp phụ huynh, qua các góc tuyên truyền cũng như qua nhóm zalo của lớp về mọi vấn đề có liên quan đến trẻ ở trường và đặc biệt là giáo dục tính tự lập cho trẻ. Người lớn chỉ nên làm gương và hướng dẫn trẻ chứ không làm thay. Một đứa trẻ khi làm tốt thì chắc chắn mong muốn nhận được lời khen. Tuy nhiên điều đó không có nghĩa trẻ làm gì sai thì cũng sẽ thích nghe mẹ chê bai, phàn nàn. Do đó mà không nên chê trách trẻ, ngược lại luôn phải khích lệ để trẻ hào hứng và tự tin, tự lập hơn.

Bắt đầu từ những việc đơn giản và tăng dần mức độ khó lên khi bé đã quen dần. Mẹ cũng có thể cho trẻ làm “chân chạy vặt” mỗi khi mẹ làm bếp, vừa tăng cơ hội gần gũi giữa mẹ và trẻ vừa giúp bé tự lập hơn. Phụ huynh của lớp tôi đã ý thức được và phối hợp tốt việc giáo dục tính tự lập cho trẻ ở mọi lúc mọi nơi nhất là khi ở nhà.

III. Hiệu quả đạt được sau khi thực hiện biện pháp:

Qua một thời gian vận dụng các biện pháp nhỏ trên tại lớp mẫu giáo 3-4 Tuổi B, khu trung tâm Trường mầm non Yên Hải. Tôi thấy những biện pháp trên rất có hiệu quả, trẻ lớp tôi có chuyển biến rất rõ rệt, cụ thể như sau:

1. Đối với trẻ:

Bảng so sánh kết quả trước và sau thực hiện biện pháp:

Nội dung khảo sát	Kết quả trước thực hiện						Kết quả sau thực hiện					
	T	%	K	%	T B	%	T	%	K	%	T B	%
1. Kỹ năng tự phục vụ	9	30	6	20	15	50	16	53	13	43	1	4
2. Kỹ năng giữ gìn vệ sinh	10	33	8	27	12	40	18	60	12	40	0	0
3. Kỹ năng giúp đỡ người khác	8	27	9	30	13	43	19	63	10	33	1	4

- Trẻ luôn hào hứng, hoạt bát, mạnh dạn và tự tin tham gia tích cực các hoạt động cùng các bạn dưới sự tổ chức, hướng dẫn của cô giáo. Đặc biệt các kỹ năng tự phục vụ, kỹ năng giữ gìn vệ sinh, kỹ năng giúp đỡ mọi người đã được tốt hơn, không cần cô giáo phải nhắc nhở nhiều mà trẻ thực hiện một cách chủ động, tự nguyện và thích thú.

2. Đối với giáo viên:

- Tôi luôn thấu hiểu, tôn trọng, hết lòng vì học sinh thân yêu và đã nhận được niềm yêu mến, tin tưởng, tôn trọng từ trẻ và phụ huynh.

- Tôi hiểu được tầm quan trọng của giáo dục tính tự lập đối với trẻ mầm non nói chung và trẻ mẫu giáo 3 - 4 tuổi nói riêng.

- Đã biết cách lập kế hoạch giáo dục lồng ghép, tích hợp nội dung giáo dục tính tự lập cho trẻ sao cho phù hợp.

- Việc thực hiện lồng ghép giáo dục tính tự lập cho trẻ vào các hoạt động trong ngày đã linh hoạt, nhẹ nhàng và sáng tạo hơn.

- Tôi đã có được sự hợp tác, chia sẻ của tập thể cán bộ giáo viên và phụ huynh.

- Các giáo viên trong trường học tập được nhiều kinh nghiệm thông qua biện pháp này. Bản thân rèn được khả năng sáng tạo, chủ động trong hoạt động chăm sóc, giáo dục trẻ.

- Nâng cao chuyên môn nghiệp vụ, lòng yêu nghề, mến trẻ.

3. Đối với phụ huynh:

- Cha mẹ trẻ luôn tích cực tham gia vào các hoạt động giáo dục trẻ ở nhà trường.

- Các bậc cha mẹ đã chủ động liên kết, phối hợp chặt chẽ với giáo viên trong việc rèn tính tự lập cho trẻ, tích cực trao đổi với giáo viên bằng nhiều hình thức.

- Phụ huynh cũng nhận thấy rằng có rất nhiều điều con mình có thể làm được nhưng trước đó phụ huynh nghĩ con mình còn bé và luôn làm hộ trẻ. Giao tiếp giữa cha mẹ và con cái tốt hơn, đa số cha mẹ dịu dàng, ít quát mắng trẻ, thay đổi trong cách rèn kỹ năng cho trẻ, phân việc cho trẻ, không cung phụng trẻ thái quá, không còn hình ảnh ba bế con, mẹ đi sau xách cặp cho con, tranh thủ đút cho con ăn, ngược lại xuất hiện khá nhiều hình ảnh trẻ tự đeo ba lô, tự để đồ dùng ngay ngắn, tự xúc cơm...

- Bản thân các bậc phụ huynh đã thấy rõ được sự tiến bộ của con em mình nên rất vui mừng, tin tưởng và mến phục cô giáo.

IV. Kiến nghị, đề xuất:

1. Với Phòng GD&ĐT:

Tôi kính mong Phòng Giáo dục thường xuyên tổ chức lớp bồi dưỡng nâng cao kỹ năng sư phạm, kỹ năng nghề nghiệp cho giáo viên phù hợp với sự phát triển của xã hội; tổ chức các buổi tham quan, các hoạt động thực tế về chuyên đề “Giáo dục tính tự lập cho trẻ trong trường mầm non” giúp giáo viên trong toàn Thị xã có cơ hội được học hỏi, trao đổi kinh nghiệm và nắm bắt kịp thời những phương pháp giáo dục đổi mới, tiên tiến.

2. Với nhà trường:

Tôi mong nhà trường tổ chức nhiều hơn nữa các tiết mẫu và các buổi tập huấn để bồi dưỡng cho giáo viên về chuyên đề “Giáo dục tính tự lập cho trẻ trong trường mầm non”. Mong Nhà trường quan tâm và đồng bộ về trang thiết bị, cơ sở vật chất trong và ngoài lớp học phù hợp, đầy đủ để tạo một môi trường tích cực, thân thiện cho trẻ và để công tác chăm sóc, giáo dục trẻ đạt hiệu quả cao nhất.

Trên đây là “***Biện pháp Rèn tính tự lập cho trẻ lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B, Trường mầm non Yên Hải***” được tôi đã áp dụng hiệu quả tại lớp mẫu giáo 3-4 tuổi B Trường Mầm non Yên Hải, Thị Xã Quảng Yên, Tỉnh Quảng Ninh. Biện pháp này lần đầu được dùng để đăng ký thi giáo viên dạy giỏi cơ sở giáo dục mầm non toàn Thị xã năm học 2024-2025 và chưa được dùng để xét duyệt thành tích khen thưởng cá nhân trước đó.

Xác nhận của lãnh đạo Cơ sở GDMN Đỗ Thị Tươi	Giáo viên thực hiện biện (Ký, họ và tên) Vũ Thị Nga
---	--